

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

адвокатів, зокрема в роботі з персональними даними (відповідно до GDPR і національного законодавства); у публічній комунікації; при використанні штучного інтелекту.

Отже, адвокатура в умовах воєнного стану виконує роль інституції довіри, що забезпечує правову стабільність, верховенство права, доступ до правосуддя та дотримання процесуальних прав. Адвокати надають правничу допомогу в справах, пов'язаних із соціальними гарантіями, статусом військовослужбовців, воєнними злочинами, захистом цивільного населення, компенсаціями та відновленням прав постраждалих. Подальшими перспективи її розвитку вважаємо: 1) посилення гарантій незалежності адвоката; 2) цифрову модернізацію системи БПД; 3) розвиток освітніх програм з міжнародного гуманітарного права; 4) співпрацю з міжнародними організаціями для документування воєнних злочинів.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна**

Маркасова Л. В.

студентка 2-го курсу факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Адвокатура як незалежний інститут громадянського суспільства відіграє ключову роль у забезпеченні реалізації конституційного права на захист від кримінального обвинувачення та надання інших видів правничої допомоги. Подальший розвиток адвокатури України безпосередньо пов'язаний із євроінтеграцією України, адже надання нашій державі статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу обумовлює відповідність національного законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність європейським стандартам в цій сфері.

Наукові дослідження вказують на наявність низки прогалин у чинному законодавстві, зокрема у питаннях забезпечення незалежності адвокатури, належного виконання адвокатських запитів, дотримання гарантій діяльності адвоката та впровадження європейських стандартів у практику [1; 2]. Актуальними також залишаються питання порушення гарантій адвокатської таємниці, загроз безпеці, честі та

гідності адвокатів, що акцентує увагу на необхідності приєднання України до Європейської конвенції з захисту професії адвоката [3].

Водночас слід враховувати й політичну та соціально-економічну ситуацію в Україні, особливості якої спричинені запровадженням воєнного стану, складними умовами здійснення адвокатської діяльності у воєнних умовах, тимчасовою окупацією частини українських територій.

В умовах воєнного стану особливого значення набула діяльність адвокатури з надання правничої допомоги внутрішньо переміщеним особам, біженцям, ветеранам та особам з інвалідністю внаслідок війни. Ефективною формою надання правничої допомоги стало дистанційне консультування громадян, які через стан здоров'я, місце перебування або інші обставини не можуть зустрітися з адвокатом особисто, а також участь у судових засіданнях в режимі відеоконференції.

Адвокатура змушена враховувати численні обмеження, спричинені запровадженням воєнного стану, зокрема щодо доступу до інформації, пересування та розширення обсягів безоплатної правничої допомоги, а також нові виклики, які пов'язані із виникненням нових категорій справ у судах, внесенням чисельних змін до чинного законодавства.

У процесі взаємодії адвокатури з органами державної влади та суб'єктами господарювання виникла низка практичних проблем, пов'язаних із трансформацією ринку праці, особливостями правового регулювання трудових відносин у період війни, тимчасовим обмеженням трудових гарантій та необхідністю узгодження інтересів працівників і роботодавців. Поширеними в адвокатській практиці є звернення громадян з питань мобілізації, соціальних гарантій для добровольців, волонтерів, працівників територіальної оборони, а також збереження робочих місць і заробітку для мобілізованих осіб, незалежно від форми власності підприємства.

Взаємодії адвокатури з органами державної влади нерідко при-
таманні протистояння та конфлікти, зумовлені специфікою завдань адвокатури, недосконалістю правового регулювання, проблемами у практиці правозастосування, про що свідчать резонансні події про затримання адвокатів працівниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки під час виконання адвокатами професійних обов'язків [4].

Незважаючи на всі труднощі, адвокати в Україні продовжують здійснювати адвокатську діяльність. Водночас в умовах повоєнного відновлення України реалізація адвокатурою покладених на неї завдань буде однією з важливих гарантій дотримання забезпечення прав громадян, потерпілих від наслідків війни. У зв'язку з цим доцільно осмислити шляхи нормалізації умов подальшого здійснення адвокатської діяльності та забезпечення діяльності органів адвокатського самоврядування.

Список використаної літератури

1. Заяць О. С. Правове забезпечення гарантій адвокатської діяльності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2024. Випуск 84. Частина 4. С. 172–176. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/26–3.pdf>
2. Козлов О. О. Організаційно-правові засади реалізації гарантій адвокатської діяльності. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2023. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4509f2a5–09c7–4a44–94b8–>
3. Council of Europe Convention for the Protection of the Profession of Lawyer. URL: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/images/pages/projects/ENFR_2025_Convention-on-the-Protection-of-the-Profession-of-Lawyer.pdf
4. Джабурія О. О. Адвокатура Одеської області в умовах воєнного стану в показниках 2024 року. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 08 листопада 2024 р.)*. Одеса : Юридична література, 2024. С. 38–44. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5b47e531–7385–4eb5–8c46–72e2e5ca1d43/content>

Науковий керівник: завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України **Бакайнова Нана Мезенівна**

Собакар В. О., Ратнер Д. С.

студентки 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ АДВОКАТУРИ З НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ПО СЬОГОДЕННЯ

Історія адвокатури сягає своїми витокami в античні часи, і особливо важливу роль у цьому процесі відіграла Давня Греція. В Афінах інститут адвокатури виник унаслідок вимоги судочинства до сторін представляти себе самостійно. Кожен громадянин мав володіти умінням захистити себе словом, оскільки нездатність виступити в суді вважалася ганьбою. Це спричинило появу логографів — фахівців, які писали промови для судових виступів. Перемогу у справі визначало не стільки знання законів, скільки рівень ораторського мистецтва. Логографи користувалися великим попитом, однак їхня роль обмежувалася написанням

Секція 2
ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТУРИ

Мінченко Р. М.

Допомога правова чи правнича: теоретична дискусія
та законодавство 307

Кравченко М. О.

Функціонування адвокатури в умовах воєнного стану як один
із етапів розвитку цього інституту 311

Бабенко В. А.

Діяльність адвокатури в умовах воєнного стану 313

Бикова С. А.

Деякі аспекти функціонування адвокатури в умовах воєнного
стану 315

Виходець О. О.

Становлення професійної адвокатури на українських землях
у добу Великого князівства Литовського 317

Желейко М. С., Повх Х. В.

Інститут представництва та захисту прав людини у суді
у Стародавньому Світі 320

Кіндеї Ю. О.

Роль адвокатури в умовах воєнного стану: виклики
та перспективи 322

Маркасова Л. В.

Здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану
в Україні 324

Собакар В. О., Ратнер Д. С.

Роль адвокатури з найдавніших часів по сьогодні 326

Секція 3
РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
АДВОКАТІВ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ
АДВОКАТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Джабурія О. О.

Основні питання діяльності ради адвокатів Одеської області
на сучасному етапі 329